

Sindikalna borba u Sjedinjenim Državama

Razni su nam ljudi češće pripovijedali, kako svi radnici u Sjedinjenim državama imaju na raspolaganje auto; kako su radničke kuće snabdjevene centralnim loženjem i kupaonama, ukratko: svatko je iz tog trebao da zaključi, kako američki radnik živi u udobnosti, koja je nepoznata evropskom radniku.

Stoga se svijet začudio, kad je ovih zadnjih mjeseci čuo govoriti o ogromnom štrajkovnom pokretu, koji je zahvatio neke velike industrije; te je štrajkove država energično ugušila.

Izgleda da se, te dvije činjenice: potpuni confort i štrajk ipak ne dadu spojiti. Čini nam se s toga potrebnim, da ispitamo i točno upoznamo probleme, koji drmaju u ovo doba radničkim staležom Sjedinjenih Država.

POLOŽAJ RADNIKA

Ekonomski liberalizam vladao je u Engleskoj i Sjedinjenim Državama jače nego igdje. Stoga je njegova pretjeranost dovela do većih katastrofa baš u ovim zemljama.

Od sveopćeg radničkog stanovništva 35.000.000, bilo je u Sjedinjenim Državama godine 1933. 13—18.000.000 neuposlenih, a godine 1937. 8—11.000.000 neuposlenih.

A ipak industrijalna proizvodnja doseže danas 90% one iz godine 1929. Neki drže da će u godinama blagostanja biti najmanje još 4.000.000 neuposlenih. Nekoć je u godinama blagostanja bilo blizu 2.000.000 neuposlenih. Ako pogledamo neke druge brojke, koje se tiču opće ekonomije, vidjet ćemo, da položaj ne ide nipošto na bolje. Dohoci poljoprivrednih poduzeća bili su:

godine 1910 do	6.600 milijuna dolara
godine 1920 do	13.600 milijuna dolara
godine 1925 do	12.000 milijuna dolara
godine 1929 do	11.900 milijuna dolara
godine 1932 do	5.400 milijuna dolara

Stečaji na burzama uspinjali su se:

godine 1910 na	4.900.000 dolara
godine 1920 na	5.300.000 dolara
godine 1930 na	111.000.000 dolara
godine 1931 na	392.000.000 dolara
godine 1932 na	695.000.000 dolara
godine 1933 na	636.000.000 dolara

Državna pomoć neuposlenima iznosila je:

godine 1933 350 milijuna dolara
godine 1934 1.900 milijuna dolara
godine 1935 2.400 milijuna dolara
godine 1936 2.300 milijuna dolara

Drži se, da ima još više od 6,000.000 obitelji, što žive u smradnim stanovima, i sve nas to vodi daleko od opće udobnosti.

Poprečna plaća iznosi:

13,55 dolara na sedmicu za radnike pamuka
17,50 dolara na sedmicu za radnike kože
18,88 dolara na sedmicu za radnike drva
13,96 dolara na sedmicu za radnike ugostitelje

Ne drži se, da se 600 dolara na godinu ne može smatrati dovoljnom plaćom. Čovjek bi trebao da dobiva 38 dolara na sedmicu ili 2.000 dolara na godinu: to bi istom bila životna plaća. Sadašnja plaća u svim Sjedinjenim državama iznosi 22,36 dolara na sedmicu.

Poprečni broj radnih sati bio je:

godine 1933: 37,9 sati na sedmicu
godine 1934: 34,7 sati na sedmicu
godine 1935: 36,6 sati na sedmicu
godine 1936: 38,5 sati na sedmicu¹

SINDIKALNI POKRET

Tek što se val ekonomske slobode vodio u Evropi, već je zahvatio i Ameriku. Međutim se usred staleške neorganiziranosti rađa već g. 1789 u Filadelfiji Sindikat postolara; godine 1796 osniva se u New-Yorku Sindikat fabrikanta stolica.

G. 1869 nastaje glasovito udruženje »*Vitezova Rada*«, koje prima u svoje redove gospodare i radnike svih zvanja.

Ovo je udruženje brojilo godine 1883 67.000 članova, a god. 1886 750.000 članova.

Iza toga se stvara velika sindikalna moć: »*Amerikansko Udruženje Rada*« (American Federation of Labour). Osnovano je g. 1881 u Pittsburgu.

godine 1897 brojilo je 450.000 članova
godine 1898 brojilo je 500.000 članova
godine 1901 brojilo je 1,100.000 članova
godine 1904 brojilo je 2,000.000 članova

Od prvih godina svoga opstanka to je Udruženje u maju 1886 izazvalo štrajkove u Chicagu, koji su krvavo svršili: 15 ubijenih i 110 ranjenih.

U srpnju 1892 nastaju štrajkovi rudara u Pittsburgu, gdje se računa na još 12 ubijenih i znatan broj ranjenih.

¹ Por. J. Haas: »*The Wages and Hours of American Labor.*«

Sindikati su se borili, da dobiju bolje socijalno zakonodavstvo, da uzbune javnost proti zlih poslodavaca i da se postave znakovi na predmete, koji su rađeni u tvornicama, gdje uslovi rada poštuju socijalnu pravdu.

G. 1913 vlada stvara ministarstvo rada.

G.1916 izglasan je zakon o 8-satnom radu za željezničke radnike. Sindikati počinju sudjelovati u Komisijama Rada, koji se tiču ratnih operacija.

U isto vrijeme organiziraju se poslodavci kao ustuk radničkim sindikatima.

17. lipnja 1933 predsjednik Roosevelt objelodanjuje svoj plan o nacionalnoj rekonstrukciji — *National Industrial Recovery Act* (*N. I. R. A.*) — u kojem priznaje radnicima pravo udruživanja.

27. svibnja 1935 proglašen je taj plan protuustavnim.

5. srpnja 1935 osnovan je sud, koji će suditi radne sukobe.

Amerikanska Federacija Rada — *American Federation of Labour*) — danas pod predsjedništvom William Green-a broji 2,500.000 članova.

Od g. 1936 postoji novi sindikalni pokret pod naslovom Odbor za Industrijsku Organizaciju — *Committee for Industrial Organisation*. (*C. I. O.*) Osnovao ga je deset sindikata Američke Federacije Rada. *C. I. O.* napušta princip organizacije po zanatima te se organizira po industrijama.

A. F. of L. dopuštala je sindikate zidara, električara, stolara itd., dok *C. I. O.* dopušta samo udruženje građevnih radnika. *C. I. O.* danas pod upravom John L. Lewis-a² broji više od milijun članova.

Ima dakle sada u Sjedinjenim Državama oko 4,000.000 sindikalno organizovanih radnika, a od tih je 400.000 žena, dok sveukupni broj radnika iznosi 35,000.000.

SLABOST AMERIČKOG SINDIKALIZMA

Ekonomске nauke koje su sve redom zaražene liberalizmom, ostaju velika zapreka širenju sindikata u Sjedinjenim Državama. Većina američkih industrijalaca pristaje još uvijek uz deklaraciju, koja je 17. lipnja 1901 izglasala »*United States Steel Corporation*«.

»Mi smo neopozivo proti svakom širenju sindikalizma; stoga molimo sva naša primljena društva da zauzmu energičan stav, kad se radi o tim pitanjima; treba odgovoriti, da je nemoguće priznati sindikate. Mi nećemo dopustiti osnivanje sindikata ondje, gdje još ne postoje. Treba paziti, da se izbjegne svaki metež i čim nastane kakva prijetnja u tom pogledu, svaki će o tom neposredno izvjestiti Korporaciju.

² Neki pače idu tako daleko te vele, da bi J. Lewis mogao biti čak i zabran na predsjedničkim izborima od 1940.

Sindikalizam susreće na svom putu razne zapreke:

I. zapreke koje dolaze od poslodavaca

- a) direktnim putem
- b) indirektnim putem

II. zapreke koje dolaze od sindikata samih.

Izbrojimo i analizirajmo kratko listu tih zapreka.

I. a. DIREKTNA AKCIJA POSLODAVACA*

1. Sindikalce se progoni zanovijeta im se i konačno ih se baca napolje. Takav je postupak neprestani uzrok štrajkovima. Od 865 tužbi predanih radnom sudu (National Labour Relations Board) od kolovoza 1935 do lipnja 1936, njih 316 spominje takovu vrstu progona.

2. Patronat je organizirao špijunažu da otkrije, tko je u njihovim tvornicama sindikalac. Postavljaju se crne liste. Drži se da ima 50.000 špijuna i agenata, koje je za taj posao upotrijebio američki patronat. Više od 200 agencija specijalizirano je u toj vrsti otkrića.

3. Američki radnici prijavljuju tzv. »the yellow dog contract«, što znači: ugovor žutog psa. To je ugovor, koji radnik mora da potpiše, kada ga gospodar prima u službu: tim ugovorom obećaje radnik, da se neće nikada upisati u nijedan sindikat ili da će odmah neposredno ostaviti službu, ako postane članom kojeg sindikata.

Treba imati na umu, da je ovaj ugovor priznat kao pravovaljan od većine sudova.

4. Poslodavački sindikati (company union) osnovani od industrijalaca, koji u njih trpaju svoj personal. Ti su sindikati prava karikatura sindikata, jer tu nije priznata sloboda, da si radnici biraju vođe, koji će zastupati njihove interese.

Računa se da je po prilici 4.000.000 radnika upisano u te sindikate.

5. Gospodari se ne žacaju prenijeti sjedište svoje industrije posvema na selo, da tu daleko od središta, mognu novačiti radnu snagu jeftino, jer nije organizirana.

6. Poduzetnici stvaraju ma gdje i sasvim nove industrijske centre, u kojima si osiguravaju potpuno vlasništvo. Oni tu posjeduju osim tvornice i svu zemlju i sve radničke kuće. Izrabljuju skladišta itd. Tako je radništvo potpuno u njihovim rukama.

7. Redovito se drže antisindikalni napadaji po svoj zemlji: za to služe štampa, zborovanja, javno mnijenje. Miliijuni dolara utrošeni su samo u to da se uništi moć radničkih sindikata.

8. Velika štampa je napokon sama od sebe neprijateljski raspoložena prema sindikatima. Ta njeni su interesi usko vezani sa

* Poredi na pr. odgovor pukovnika John Stillwell-a, podpredsjednika »Consolidated Edison«-a dan jednom izaslaniku C. I. O. u »Power and Light« srpanj 1937.

interesima industrijalaca i bankira... i stoga je štampa uvijek proti organiziranih radnika. Ovu zadnju našu tvrdnju mogli bismo osvijetliti mnogobrojnim primjerima. Navodimo samo riječi »*New York Times-a*« od 29 lipnja 1937. Pod značajnim naslovom: »*Capital has hopes*« — *Ima nade za kapital* — piše prigodom štrajkova u Michigan-u: »*ima nade da će predsjednik Roosevelt naskoro javno definirati svoju socijalnu politiku u svijetlu sadašnjeg štrajka te izjaviti, da vlada uzima na sebe odgovornost kako će zaštititi pravo radnika na rad i kako će ujedno priznati njihovu po vlastitu da sklapaju kolektivne ugovore.*

Predsjednik mora tako govoriti, da otkloni svaki nesporazum, jer se veli »*da je on u svojoj socijalnoj akciji sasvim pod utjecajem John L. Lewis-a*« (vođe C. I. O.-u).

U drugom nekom članku istog časopisa veli se, da sadašnji štrajk vodi do građanskog rata, a jedini način da ga se izbjegne jest, da država i federalne administracije »*napuste svoj očito partizanski duh u korist rada i sindikalizma.*«

U »*New-York Times-u*« od 1 srpnja 1937 poslanik Cox de Georgia napada na »*labor despotism*« »*radničko despotstvo*« t. j. veliki utjecaj sindikata, što ga je izazvao Lewis i njegovi »ortaci komunisti.« »On izjavljuje da C. I. O. ne će imati prava da udje u Države Juga. On ne će moći da tu uvede svoj ilegalni plan organizacije.«

»Ti upravitelji ne će moći demoralizirati našu industriju, kviriti naše obojadisano građanstvo (crnce), poticati na rasnu mržnju. Ja ih upozorujem da će na svom putu susresti cvijet mladosti Juga te morati progutati mnogu gorku radi svoje vlastite ludosti.«

M. Cox je nazrijevao »*krvave događaje*«, C. I. O. propovijeda doista socijalnu politiku i ekonomsku jednakost crnom stanovništvu, a to je za Amerikance veoma revolucionarno!

I. b. INDIREKTNA AKCIJA POSLODAVACA

Ovi utječu na vladu:

1 Tako da izazovu pritisak, koji ide za tim, da se promijeni zakonodavstvo te ukinu sindikati.⁴

2. »*Labor injunction-om*«, koja je sadržana u zakonu odglašanom g. 1914. (Clayton Act)

Prema tom zakonskom uređenju, poslodavci mogu u slučaju štrajka — pod izlikom »*bune*« protiv socijalnog poretka — prisiliti radnike, da se late opet posla, ili da zakrate hranu štrajkašima itd.

Sudske presude idu za tim da proglašavaju gotovo sve štrajkove ilegalnima i tako se štrajkaše drži za »*buntovnike*«, koje treba osuditi.

3. Dobivaju pomoć policije i vojske, da njime skrše štrajkove.

⁴ Poredi o tome: Morissy Elisabeth, *What Laws we have?*

Vidjelo se, da je za prvih štrajkova, što su ih organizirali sindikati, broj mrtvih i ranjenih bio vrlo znatan. Sve od tada bijesni jednaki režim sile.

Prigodom novih štrajkova, čitali smo izvještaj guvernera u Michigan-u M. Murphy-a: »Navaljivalo se na mene s neke stanovite strane, neka dadem strijeljati, ubijati i prolijevati krv.«⁵

Iza ankete, koju su povele vlasti bilo je ustanovljeno, da je za vrijeme štrajka »*Republic Steel Mill-a*« u Chicagu 30. svibnja 1937. bilo 10 ubijenih a više od 100 ranjenih. No redarstvo je dalo izjavu, da se moralo poslužiti oružjem, jer se nalazilo u slučaju zakonite obrane. Istraživači su pobili policiju, dokazavši, da je 7 mrtvih bilo pogodeno u leđa.⁶

II. ZAPREKE, KOJE DOLAZE OD SAMIH SINDIKATA

1. Sadašnji su sindikati odviše široki te imaju odviše raznolikih članova, koji se opet previše razlikuju među sobom i svojim odgojom, rasom, spolom, vjerom, narodnošću itd. Ne valja zaboraviti da je radnička klasa Sjedinjenih Država u tom pogledu veoma različita od radničke klase naših evropskih država. Ona ne sačinjava homogenu cjelinu. Ona se ne može — kako se nedavno reklo — isporučiti s jabukom; ona je više slična grozdu.

2. Radnici su se pokazali vrlo ravnodušno prema sindikalnim problemima, osobito za dobrih godina. Kada je došla kriza, bilo je već prekasno.

3. Samo uređenje sindikata traži reformu. Ta sadašnji se sindikati obračaju samo na zanatlije... A velika se radnička masa sastoji od »nekvalifikovanih«, onih koji danas ne mogu u sindikate.

4. Ima neprestanih međusindikalnih prepirki, da se odrede točno granice nadležnosti za pojedine sindikate. Spada li ovaj zanat ili ne u taj i taj sindikat. Dok se sindikalci natežu vrijeme prolazi, a snage se gube uzalud.

5. Sindikati nemaju dosta novaca na raspolaganje. Ova financijska nevolja ne dopušta im da drže dostojan broj vođa ni da budu složni u slučaju štrajka, a napokon ni da skupe tehničke vještace, koji bi proučavali pitanja, što se pojavljuju u radnome svijetu!

6. Nesloga među nekim vođama pa razbacivanje i cijepanje imovine, bacilo je neko nepovjerenje na sindikalni pokret. No ne bi valjalo generalizirati neke pojedinačne slučajeve. Američki sindikalci ostaju u većini idealiste usprkos nekoliko šugavih ovaca, koje su mnogo krivice nanijele radničkoj stvari.

⁵ »*New-York-Times*« od 29. lipnja 1937. Guverner Murphy je katolik. Sindikati priznaju, da je on upotrijebio silu samo u tu svrhu, da osigura javni red, a nipošto da se obori na ovu ili onu stranku u sukobu.

⁶ »*New-York-Times*« od 1. srpnja 1937. Iskaz jednog očevica nalazi se u »*The Catholic Worker*« od srpnja 1937.

7. Neki su vođe prešli u politiku te ostavili sindikalnu borbu. Drugi su pak sami postali vođe poduzeća, te tako nijesu mogli da-lje predstavljati i braniti radničke interese u sindikalnim redovima.

8. Neki duh poraženosti zahvatio je sindikalce. Žigosalo ih se toliko puta kao vikače, revolucionarce i komuniste, da su konačno sami spustili ruke.⁷

DVIJE SINDIKALNE FORMULE

Vidjeli smo, da je velika sindikalna organizacija Sjedinjenih Država *Amerikanska Federacija Rada*. Nju je stvorilo 111 narodnih sindikata, koji su svi od reda uživali vrlo veliku autonomiju.

Međutim već na Kongresu u San Franciscu g. 1934., zahtjevalo se stvaranje sindikata po industriji. Na Kongresu u Atlantic City g. 1935. čuše se žestoki prosvjedi, što je rezolucija od prošlih godina ostala bez ikakvih posljedica. O tome se pitanju glasovalo; 10.933 glasa bilo je za stvaranje sindikata po industriji, a 18.024 glasa bilo je protiv.

Onima, koji su htjeli ovu novu organizaciju nije preostalo drugo, već da sami stvore te nove sindikate. Tako je nastao C. I. O., koji se konačno odcijepi od Američke Federacije Rada u rujnu 1936.

Danas postoji oštri spor između oba oblika sindikalizma. Kratko bismo mogli tu prepirku izraziti ovako: kako da se dovedu u sklad prava kvalifikovanih radnika, koji su u A. F. of L. grupirani prema zanatima, kako da se ta prava usklade u *jedinstvenom* sindikatu, kao što je C. I. O., koji prima sve radnike i kvalifikovane i ne kvalifikovane. Treba znati da je bilo prije osnutka C. I. O. najmanje 25,000.000 milijuna radnika, koji se nijesu mogli učlaniti u sindikat; to znači 25,000.000 milijuna radnika nekvalifikovanih, koji nijesu mogli naći mjesta u Američkoj Federaciji Rada — pravoj sindikalnoj aristokraciji.

C. I. O. otvara širom svoja vrata toj masi radnika koji osjećaju potrebu udruženja, koje će ih braniti. Sindikati, koji nailaze na tako velike zapreke ne mogu odnemariti snagu koja im je tim radničkim masama dana.

Iskustvo je uostalom pokazalo da je formula sindikata po zanatima vrlo slaba. Formulu od g. 1880, koja je u to doba bila jedina moguća, valja danas zamijeniti drugom jer je i industrija poprimila nove oblike. Tako n. pr. u t. zv. masivnoj produkciji možemo razlikovati više kategorija radnika.

1. Radnici uz automatske strojeve, koji nauče svoj posao za nekoliko dana ili sedmica. Oni ne pripadaju nikojem točno određenom zanatu.

2. Radnici, koji rade na finim instrumentima i boljim strojevima, za što se dakako traži vrlo dugo naukovanje i upravo po-

⁷ Baš tu poteškoću hoće da svlada C. I. O.

sebna spretnost. Ni ova kategorija ne spada još ni u koje određeno zvanje.

3. Specijalizirani radnici n. pr. onakovi, koji lijevaju cijevi za radio. Danas oni prave staklene cijevi, sutra će možda — uslijed napretka tehnike — praviti cijevi od kovine; ili će doći kakav stroj i učiniti njihovu spretnost beskorisnom, — oni će tada morati prijeći na drugi posao. Nemoguće je svrstati te radnike u bilo koji zanat.

4. Radnici, koji rade duž lanca, ali na vrlo različitim poslovima. Treba li to držati za jedan zanat ili za 36 zanata.

5. Radnici, koji prave oruđe, koji popravljaju strojeve, ne mogu se smatrati posebnim zvanjima. Njih valja uklopiti u industriju, za koju rade.

6. Ljudi, koji se brinu za razdiobu robe; koji voze tvornički auto, pa oni, koji su zaposleni oko održavanja gradilišta: stolari, električari, zidari itd. Svi ti ostaju napušteni, ako ih valja smatrati stranima udruženju tvorničkih radnika.

Iz tih se primjera vidi da na radnike treba gledati, kao na ljude, koji pripadaju jednoj industriji a ne jednom zanatu. Kaže se radnik kod kaučuka ili radnik kod auta, a ne mašinista ili stolari.

Uostalom radnici ne bi razumjeli sindikalnog propagandistu, koji bi došao u radionicu te kazao: »Ivane ti ideš u sindikat X a ti Pavle u sindikat Y, a ti Petre u sindikat Z.«

Ne, problemi rada su isti za svu trojicu; njihovi se interesi isprepleću, dakle jedno jedino udruženje za sve njih.

Gruba je uostalom bila pogreška što se odijelilo zanatlije od mase nekvalifikovanih radnika. Zanatlije trebaju pomoć nekvalifikovanih radnika da stvore snažne sindikate, a čovjek od zanata je u ostalom danas veoma u pogibelji da bude sutra diskvalificiran, jer se možebit izumilo nešto novo; što će se tada dogoditi, ako ne nađe isti sindikat, koji će ga braniti nakon diskvalificiranja?

Uostalom, jedino će oblik, koji je prihvatio C. I. O. omogućiti da se stvore »Ustavi Rada«, te kolektivni ugovori.

Uspjeh je to potvrdio. Od godine 1933. do 1935. zanatlijski su sindikati imali prirast 14%, dok su industrijski sindikati imali 57%⁸.

KATOLICI I SINDIKALNI POKRETI

Nije potrebno ovdje spominjati Papinu nauku o sindikatima. Crkva katolička otvoreno izjavljuje, da upisivanje u staleške organizacije za radnika znači jednostavno se služiti naravnim pravom.

⁸ »The case for Industrial Organisation«, izdao Committee for Industrial Organisation, Washington.

Spomenimo usput, da je sličan položaj i u Kanadi. God. 1902. osnovana je »Canadian Federation of Labour«, koja se god. 1927. pretvorila u »All Canadian Congress of Labour«; A. C. C. of L. je pendant američkog A. F. of L. — God. 1934. je taj sindikat brojio 51.154 člana. — Iza te godine je C. I. O. započeo svojom propagandom u Kanadi i to s velikim uspjehom. — Por. The Social Forum — Toronto, srpanj 1937.

U tom nas je uvjerilo još jednom pismo sv. Kongregacije za Koncil upravljeno 5. lipnja 1929. na Mgr. Liënarta, biskupa grada Lille-a.

»Crkva priznaje i odobrava pravo poslodavaca i radnika, da ostvaruju sindikalna udruženja bilo zasebna bilo mješovita, te u tom vidi uspješno sredstvo, kako da se riješi socijalno pitanje.«

Kako danas stvari stoje, Crkva drži, da je moralno upravo nužno, da se takova sindikalna udruženja osnivaju.«

»Crkva upravo potiče, da se takova sindikalna udruženja osnivaju. Crkva hoće, da se sindikalna udruženja osnivaju i ravnaju po načelima kršćanske vjere i morala.«

Crkva hoće da sindikalna udruženja budu oruđe sloge i mira te u tu svrhu preporuča uređenje mješovitih odbora kao sredstvo jedinstva među njima.«

Episkopat Sjedinjenih Država izdao je u siječnju 1919 Program Socijalne Rekonstrukcije, u kojem se veli: »Nadajmo se, da se više nikad ne će radnicima osporavati pravo da se udružuju.« Ista je tvrdnja ponovljena g. 1933.

13. travnja g. 1934. pisao je glavni tajnik »National Catholic Welfare Conference« — (organizam Katol. Akcije u Sjedinjenim Državama) — vladi:

»Radnik se može služiti darom Božjim svoje slobode i upravititi svoj život prema vječnosti samo u takvom socijalnom sistemu, koji mu dopušta da slobodno bira svoje predstavnike u industriji. S praktičnog gledišta slobodan izbor radničkih zastupnika treba da bude zaštićen, pa će se tako osigurati jednakost ugovarateljâ pri određivanju plaće. Praviti pritisak kod određivanja plaće je nepravedno: nepravda je to prema radnicima i prema općem dobru.«

S toga su se katolici s oduševljenjem dali na sindikalnu borbu.

U stožeru C. I. O. dva su odlična katolika: Filip Murray, na čelu radnika čelika (Steel Workers Organizing Committee), a u isto vrijeme podpredsjednik ujedinjenih rudara (United Mine Workers, te Ivan Brophy, ravnatelj C. I. O.-a.*

Nakon svega toga se vidi, koliko treba držati do klevete protiv C. I. O., kad ih se žigosalo kao grupu komunista. Sam je Lewis rekao o tom:

Evo što ja mislim o komunistima: oni su produkt sistema. Dajte mi doličan socijalni poredak i vi ćete imati dobre Amerikance.

Čitao sam sve, što se pisalo o komunizmu i fašizmu ovih zadnjih godina, i ja ni jednog ni drugog podnipošto neću. Što hoću? Hoću da od Amerike učinim industrijalnu demokraciju.«¹⁰

* Poredi na pr. krasno pismo, što ga je katolički radnički list »Catholic Worker« (travanj 1937) uputio John Brophy-u, u kojem ga pozivlje, da u sindikalnoj borbi primijeni kršćanska načela.

¹⁰ »Power and Light« travanj 1937.

Ima odličnih svećenika, koji su službeno potpomogli C. I. O. za vrijeme nedavnih događaja.

To su n. pr. svećenici Rice i Hensler, koji su sa Mgr. O'Toole, profesorom filozofije na Katoličkom sveučilištu, govorili pred štrajkašima da ih ohrabre i da im čestitaju. Ti isti svećenici s ocem Tomom B. Lappan-om poglavarom »Vincencijanaca« stvorili su Catholic Radical Alliance«, udruženje, koje ide za tim da iz temelja promijeni sadašnji socijalni poredak — jer je sadašnji režim, vele oni, od temelja zao. Dalje vele, da je kršćanstvo u svemu radikalno — temeljito, jer dosiže do temelja, ono zahtijeva ne samo ekonomsku promjenu nego jednako i duhovnu.

Program je ovako izražen:

1. Služimo se samo poštenim sredstvima.
2. Svuda i uvijek ljubav Kristova.
3. Najžalosnija istina vrijedi više nego najveselija laž.

Drugo jedno udruženje je također uzelo isto stanovište: »*Catholic Social Union*«, kojim upravlja svećenik Pavao Hanly Furfey, također profesor filozofije na Katoličkom Sveučilištu.¹¹

Više je katoličkih listova otvoreno pristalo uz C. I. O.

Jednako su radnici mogli računati na obilnu pomoć svojih Preuzvišenih biskupa, tako Mgr Hugh Charles Boyle-a, biskupa u Pittsburgu, te Mgr Schembs-a, biskupa u Clevelandu, jer se štrajk na njihovim teritorijama najviše razmahao.

Grupa oko »*Catholic Worker-a*« iz New-Yorka je uvijek jasno zauzimala stanovište za, te je jedan od njenih vođa John Cort nedavno osnovao »*Association of Catholic Trade Unionists*« Udruženje Katoličkih Sindikalaca. To udruženje nastoji katoličke radnike upoznati sa socijalnom naukom Crkve te stoga hoće:

1. Da udruži sve katoličke sindikalce.
2. Da širi sindikalizam kod katoličkih radnika, koji još nisu organizirani.
3. Da primijeni katoličku nauku na probleme, koji su nastali sindikalnim pokretom.

Ne radi se otom, da se osnuju katolički sindikati na štetu drugih niti da se stvaraju »klike« unutar već postojećih sindikata. Naprotiv to udruženje hoće da nauči katolike, kako treba da sarađuju sa svim katolicima, kad se radi o promicanju svake akcije, koja se slaže s njihovim načelima.¹²

¹¹ »*The Social Forum*«, Toronto, srpanj 1937.

¹² Treba da spomenemo i suprotni stav Father Charles E. Coughlin-a — »radio-priest« radio-svećenik —, koji je osnovao »*Workers Council for Social Justice*«, neku vrst kršćanskih sindikata, koji su sasvim različni od ostalih sindikata. F. Coughlin tvrdi da C.I.O kliže u komunizam. Međutim ti njegovi kršćanski sindikati ne nailaze na uspjeh: broje sad u svemu oko 7.000 članova.

Napokon spomenimo ovde stanovište, što ga je zauzeo »Osservatore Romano« od 23. travnja 1937:

»Doista stara Američka Federacija Rada gubi malo po malo tlo pred C. I. O., koji je grana što se odcijepila od Američke Federacije Rada.«

»Radnici su ovih zadnjih godina pokazali, da su siti metoda Američke Feder. Rada, kojom upravlja slavni Wiliam Green, koji je obnovio sistem dobrovoljne saradnje s poslodavcima. To je izgledalo, kao da otvoreno odobrava velike štrajkove i kao da ta iznosi radničke zahtjeve, a sve su to bile samo puke formalnosti: stvar se svršila tako da su radnici morali pristati na sve uvjete poslodavaca.

»Ivan L. Lewis, podpredsjednik Američke Federacije Rada nije toga više mogao podnositi te stvori C. I. O. t. j. mnogo gipkiji sindikat, koji ne prima sporazuma i koji je utemeljen ne više na bezuspješnom principu zanata, već na principu sadašnje razdiobe industrijalne proizvodnje. Ta se novost približava evropskom principu »vertikalnih« staleških udruženja, koja ujedinjuju sve radnike jedne industrije ne vodeći računa o njihovim radovima u krilu te industrije.«

Tako se taj sindikalizam pokazuje kao snažan front pred poslodavcima.«

»Lewis, vođa C. I. O. dao se neposredno na posao te je mogao vidjeti, kako se njegovi članovi znatno množe, otkad se odijelio od Američke Federacije Rada.«

»Prve su velike bitke bile okrunjene uspjehom, a držanje, što su ga zauzele General Motor, Chrysler i sada Ford začudilo je cijelu veliku industriju. Veliki štrajk od 40 dana, u kojem je sudjelovalo 100.000 radnika automobilske industrije imao je taj uspjeh, da su poslodavci napokon priznali radnicima pravo da se udružuju.«

Otdada američki sindikalizam ima veliku budućnost pred sobom, a sukob: Lewis Ford bit će datum u povijesti.«

Tako poluslužbeni list sv. Stolice.

ZAKLJUČAK

Sjedinjene Države nijesu dakle nekakva bajoslovna zemlja, kako nam ih se opisivalo. Sjedinjene Države su naprotiv pune borbi kakove i nas u Evropi taru.

Na sindikalnom tlu ima još oštrih protivština, koje se među sobom biju.

Naročito na pr. ona klasa proletera s ogrlicom i manšetama pojačana kojekakvim častohlepnim radnicima, koji se obmanjuju iluzijom da će se jednom uspeti do vrhunca socijalne ljestvice... te postati milijunerima... ovi se dakako energično protive radnič-

»Zivot« 1938/3 9

*kim organizacijama, oni bi radije da uvedu fašizam. Njima nasu-
prot, dižu se komunisti; prečesto za sukoba radnici moraju birati
između ova dva pokreta; pa ipak velika radnička masa neće ni
fašizam ni komunizam. Hoće li ona naći jedan doista radnički i
socijalni pokret, koji će ih ujediniti te dati da pobjede načela prav-
de i ljubavi?*

★

Načelo, koje je za nedavnih štrajkova bilo na kocki, bilo je
mnogo dublje, nego li se na prvi pogled moglo misliti. Nije se ra-
đilo samo o plaćama. Radnici zahtijevaju svoje ljudsko pravo, oni
hoće da se s njima postupa kao s ljudima, a mi dodajemo «kao
s hramovima Duha Svetoga.» Štrajkaši nijesu htjeli da se dalje
s njima postupa kao s robovima, strojevima ili životinjama.

Gotovo kod sviju je to — bez sumnje — nesvjesno. Sindika-
lana organizacija, koja će uspjeti da u svojim članovima probudi
svijest za pravi socijalni problem, ta i jedino ta će konačno slaviti
slavlje.

Bruxelles — *Robert Kather*.

zamjenik glavnog duhovnika, u središnjici
Kršćanskih mladih radnika — (žosistat).